

Bogdan Rutkowski

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe jako instytucje finansowe

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 45/2,
289-297

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Instytut Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego,
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim

BOGDAN RUTKOWSKI

*Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe
jako instytucje finansowe*

Credit unions as financial institutions

1. Istota spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (dalej : SKOKi) są znaczącym, z roku na rok coraz bardziej, elementem polskiego rynku finansowego. Specyfika ich konstrukcji prawnej oraz realizowanych zadań powoduje, że w tym przypadku mamy do czynienia z charakterystycznym połączeniem elementów spółdzielczych i finansowych. Pod względem organizacyjnym SKOKi są spółdzielniami. Określa to ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej: ustawa o SKOK)¹, która jest zasadniczą podstawą prawną tworzenia i funkcjonowania kas. Zgodnie z art. 2 tej ustawy, kasa jest spółdzielnią, do której w sprawach nieuregulowanych w ustawie o SKOK, stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze². Według art. 1 § 1 Prawa spółdzielczego, spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą. Ponadto, z art. 1 § 2 Prawa spółdzielczego wynika możliwość prowadzenia przez SKOKi działalności społecznej i oświatowo-kulturalnej na rzecz swoich członków i ich środowiska. Zgodnie z art. 6 ustawy o SKOK, członkami mogą być tylko osoby

¹ Dz. U. z 1996 r., Nr 1 poz. 2 z późn. zm.

² J.t. Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1848 z późn. zm.)

fizyczne połączone ze sobą więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym. Więż taka istnieje np. pomiędzy pracownikami zatrudnionymi w jednym lub kilku zakładach pracy, a także pomiędzy osobami należącymi do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej.

O ile aspekt spółdzielczy funkcjonowania SKOK-ów jest w sferze definicyjnej dosyć precyzyjnie określony przez polskiego ustawodawcę, to nie można tego powiedzieć o aspekcie finansowym. Tu SKOKi wymykają się precyzyjnej klasyfikacji i tytułowe sformułowanie (SKOKi jako instytucje finansowe) może być dosyć trudne do zaakceptowania na gruncie definicji wynikających z polskich aktów prawnych.

2. Pojęcie instytucji finansowej

W polskim systemie prawnym definicje instytucji finansowej zawarte są przede wszystkim w dwóch ustawach

- z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe³,
- z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁴.

Pierwsza ustawa w art. 4 ust. 1 pkt 7 stanowi, że instytucją finansową jest podmiot niebędący bankiem ani instytucją kredytową; świadczący wymienione w tym przepisie usługi. Zakres podmiotowy definicji nie obejmuje podmiotów świadczących typowe usługi bankowe, takie jak : prowadzenie rachunków bankowych czy też udzielanie kredytów.

Art. 4 § 1 pkt 7 Kodeksu spółek handlowych definiuje instytucję finansową jako bank, fundusz inwestycyjny, towarzystwo funduszy inwestycyjnych lub powierniczych, narodowy fundusz inwestycyjny, zakład ubezpieczeń, fundusz powierniczy, towarzystwo emerytalne, fundusz emerytalny lub dom maklerski, mające siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie należącym do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Obie ustawy zawierają definicje sformułowane dla osiągnięcia wąskich celów założonych na gruncie tych ustaw, tak więc nie mogą mieć znaczenia uniwersalnego. Aby ustalić właściwe znaczenie pojęcia instytucji finansowej o zakresie uniwersalnym, należy posłużyć się kryterium systemowym i funkcjonalnym. Kryterium systemowe opiera się na wyznaczonej ramami prawnymi organizacji rynku finansowego, które określone zostały poprzez zakres zadań Komisji Nadzoru Finansowego, będącej na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (dalej : ustawa o nadzorze), organem właściwym w sprawach nadzoru nad podmiotami funkcjonującymi na tym rynku⁵. Zakres tego nadzoru określa art. 1 ust. 2 o nadzorze, wprowadzając podział na :

³ J. t. Dz.U. z 2002, Nr 72, poz. 665 z późn. zm.

⁴ Dz. U., Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.

⁵ Dz.U. 2006, Nr 157, poz. 1119 z późn. zm.

- nadzór bankowy,
- nadzór emerytalny,
- nadzór ubezpieczeniowy,
- nadzór nad rynkiem kapitałowym,
- nadzór nad instytucjami pieniądza elektronicznego.

Podsumowując ten wątek, należy stwierdzić, że do grupy instytucji finansowych według kryterium systemowego należą podmioty funkcjonujące na rynku finansowym, określonym przepisami ustawy o nadzorze i w związku z tym podlegające kompetencjom nadzorczym Komisji Nadzoru Finansowego. Nie jest to jednakże kryterium doskonałe, ponieważ z jednej strony nadzorowi finansowemu podlega działalność emisyjna spółek publicznych, które nie świadczą usług finansowych, wcale instytucjami finansowymi nie muszą być i przeważnie nie są. Z drugiej strony poza zakresem nadzoru Komisji na gruncie prawa polskiego pozostają dotychczas SKOKi.

Najszerszy podmiotowo zakres ma pojęcie instytucji finansowej skonstruowane według kryterium funkcjonalnego, zgodnie z którym do kategorii instytucji finansowych należy zaliczyć te podmioty, których przedmiotem działalności jest operowanie zasobami finansowymi, czyli gromadzenie i wydatkowanie środków pieniężnych. A więc świadczenie szeroko ujętych usług finansowych. I dopiero w tak określonym pojęciu mieszczą się SKOK-i. Cele funkcjonowania kas zostały określone w art. 3 ustawy o SKOK i są one następujące:

- gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków,
- udzielanie członkom pożyczek i kredytów,
- przeprowadzanie na zlecenie członka kasy rozliczeń finansowych
- pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Ale nawet i w tym aspekcie widoczny jest bardzo wątek spółdzielczy, ponieważ celem działania SKOK-ów jest świadczenie usług finansowych wyłącznie swoim członkom. Tym SKOKi różnią się od banków, dla których zasadniczym celem działania jest osiągnięcie zysku dla swoich właścicieli, poprzez świadczenie bankowych usług finansowych podmiotom zewnętrznym.

Finansowy aspekt działalności SKOK-ów jest podkreślony poprzez stosowanie wobec nich przepisów ustawy z dnia 29.08.1997r. Prawo bankowe⁶. Dotyczy to art. 63-68 Prawa bankowego regulujących bankowe rozliczenia pieniężne oraz art. 69-79c Prawa bankowego o umowach kredytowych. Decydują o tym postanowienia odpowiednio art. 3 i art. 29 ust. 2 ustawy o SKOK.

⁶ J. t. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.

3. Ogólne zasady nadzorowania spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

Instytucją nadzorującą SKOKi jest Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (dalej: Kasa Krajowa). Jej status prawny oraz zadania i kompetencje reguluje rozdział 5 ustawy o SKOK. Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, której członkami są wyłącznie SKOKi. Mają one obowiązek przystąpienia do Kasy Krajowej. W sprawach nieuregulowanych w ustawie o SKOK do Kasy Krajowej mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo Spółdzielcze. Nadzór sprawowany nad SKOK-ami jest instrumentem zapewnienia stabilności finansowej kas, co z kolei ma przyczynić się do zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w kasach oszczędności. Nie mniej ważną jest również konieczność zagwarantowania zgodności działalności kas z przepisami obowiązującego prawa. Szczegółowy katalog zadań Kasy Krajowej określony został w art. 35 ustawy o SKOK. Zgodnie z tym przepisem Kasa Krajowa m.in.:

- reprezentuje interesy kas przed organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego,
- wyraża opinie o projektach aktów prawnych dotyczących kas,
- zapewnia kasom doradztwo prawne, organizacyjne i finansowe,
- organizuje dla kas szkolenia i prowadzi działalność wydawniczą związaną z działalnością kas,
- określa normy dopuszczalnego ryzyka w działalności kas,
- opracowuje jednolite procedury świadczenia usług i prowadzenia dokumentacji oraz systemy informatyczne,
- przyjmuje od kas lokaty,
- udziela pożyczek i kredytów kasom,
- pośredniczy w przeprowadzaniu przez kasy rozliczeń finansowych,
- przeprowadza lustrację kas.

Mamy więc tu do czynienia z instytucją nadzorczą o charakterze spółdzielczym, której członkami są nadzorowane podmioty. Jest to zasadnicza sprawa różniąca Kasę Krajową od Komisji Nadzoru Finansowego, która jest centralnym organem administracji państwowej i w związku z tym jest organizacyjnie niezależna od nadzorowanych podmiotów.

4. System SKOK

W aktualnym stanie faktycznym SKOKi wchodzą w skład systemu umożliwiającego nie tylko świadczenie usług finansowych, ale także zapewniającego im kompleksową obsługę, nie tylko finansową. Elementami systemu, oprócz SKOK-ów i Kasy Krajowej, są również inne instytucje, nie tylko finansowe. Ich usługi są świadczone na rzecz SKOK-ów oraz ich członków. Wchodzące w skład systemu podmioty są tworzone są na podstawie odrębnych ustaw, zgodnie z zasadą swobody

prowadzenia działalności gospodarczej i swobody dysponowania wypracowanymi zyskami, których przecież nie można dzielić pomiędzy członków.

W skład systemu SKOK wchodzi m.in. takie podmioty, jak⁷:

- Fundacja na rzecz Polskich Związków Kredytowych, od której zaczęło się odbudowywanie spółdzielczości kredytowej na początku lat 90. Przedmiotem działalności jest działalność szkoleniowa, doradcza i naukowo-wydawnicza na rzecz systemu SKOK. Założycielem była Światowa Rada Związków Kredytowych (WOCCU),
- Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych SKOK, utworzone w 1995 roku, które oferuje kasom i ich członkom ubezpieczenia osobowe i majątkowe. TUW SKOK jest spółdzielnią ubezpieczeniową. Jest ważnym elementem systemu gwarantowania depozytów SKOK do kwoty 50 tys. euro,
- Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SKOK Życie SA, utworzone w 2003 r. Obecnie akcjonariuszami są : SKOK HOLDING S.á.r.l z siedzibą w Luksemburgu (73,93% udziałów), Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych SKOK (26% udziałów), oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo Kredytowa (0,07% udziałów),
- Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SKOK funkcjonujące od 2003 r. Spółka jest własnością TU na Życie SKOK Życie SA. Poprzez szereg różnych funduszy inwestycyjnych otwartych umożliwia uczestniczenie systemu SKOK oraz ich klientów na rynku kapitałowym, czyli na giełdzie papierów wartościowych, na rynku pieniężnym oraz w III filarze ubezpieczeń emerytalnych,
- Asekuracja Sp. z o.o. - pośrednik finansowy, przede wszystkim ubezpieczeniowy. Zajmuje się wyborem indywidualnych ubezpieczeń dla członków SKOK, a także obsługą i windykacją wierzytelności SKOK. Organizuje również szkolenia licencyjne, produktowe i warsztatowe skierowane do osób chcących uzyskać uprawnienia do prowadzenia działalności agencyjnej, a także chcących poszerzyć zakres umiejętności,
- Towarzystwo Finansowe SKOK SA tworzy sieć bankomatów dla systemu SKOK, wydaje karty płatnicze, rozlicza transakcje bezgotówkowe dokonywane przez członków kas. Świadczy również usługi przekazu środków pieniężnych w obrocie międzynarodowym, będąc w tym zakresie przedstawicielem Western Union. Akcje Towarzystwa Finansowego są notowane na rynku równoległym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.
- Towarzystwo Zarządzające SKOK sp. z o. o. Spółka komandytowo-akcyjna oferująca produkty i usługi finansowe dla podmiotów systemu SKOK, m.in. leasing samochodów, maszyn i urządzeń W ramach Towarzystwa działa Centrum Usług Wspólnych świadczące dla systemu usługi outsourcingowe,
- Media SKOK Sp. z o.o. będąca agencją promocyjno-reklamową zajmującą się marketingiem systemu SKOK. Jest wydawcą wydawnictw korporacyjnych

⁷ Dane ze strony internetowej Kasy Krajowej (<http://www.skok.pl/>) oraz ze strony Platformy Mediowej Point Group (http://www.point-group.pl/index.php?id=85&action=view&id_news=534)

systemu SKOK, takich jak Czas na SKOK, SKOK w inwestycje, SKOK News. Od 1996 roku również wydawca „Gazety Bankowej”. W 2009 roku Spółka podpisała list intencyjny dotyczący uczestniczenia w zakupie udziałów TV Puls przez Platformę Mediową Point Group SA⁸.

- SKOK Holding Sarl – utworzona w 2007 roku spółka akcyjna z siedzibą w Luksemburgu. Celem jej powołania jest uporządkowanie oraz przejrzystość struktury właścicielskiej i kapitałowej w grupie SKOK. Jest w ponad 90% własnością Kasy Krajowej⁹. Holding jest z kolei właścicielem Media SKOK, Asekuracja, SKOK Family Tours i Hardware Software Outsourcing sp. z o. o.¹⁰ Od grudnia 2009r. spółka jest również posiadaczem ponad 95% akcji Towarzystwa Finansowego SKOK SA¹¹.
- Polski Fundusz Kapitałowy Sp. z o. o. utworzony w 2009 r. Podmiot inwestujący w mikro- oraz małe i średnie przedsiębiorstwa działające w formie spółek kapitałowych, w tym spółek kapitałowych będących w organizacji.

Trzykrotnie podejmowano próbę włączenia w skład systemu banku, który miałby przejąć obsługę bankową kas. Efektem tego działania byłoby całkowite uniezależnienie się systemu SKOK od banków komercyjnych. Przejęcie w powyższym celu Wielkopolskiego Banku Rolnego skończyło się niepowodzeniem z powodu złej sytuacji finansowej przejmowanego podmiotu.

Pod koniec 2004 roku Kasa Krajowa, TUW SKOK i TU SKOK Życie SA wystąpiły do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zgodę na utworzenie Banku Oszczędnościowo-Kredytowego. W marcu 2008 roku KNF wydała decyzję odmowną z powodu zastrzeżeń, jakie miał Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego co do strony kapitałowej i personalnej przedsięwzięcia.

Trzecia próba najprawdopodobniej miała być związana ze spółką SKOK Holding, która mogła podjąć próbę przejścia jakiegos, znajdującego się w ciężkiej sytuacji finansowej, banku w innym państwie członkowskim UE. Zgodnie z funkcjonującą na unijnym rynku wewnętrznym zasadą swobody przepływu kapitału i usług, taki bank mógłby, po spełnieniu obowiązku notyfikacyjnego, rozpocząć świadczenie usług na terytorium Polski. Jest to to informacja nieoficjalna, która pojawiła się w mediach nieprzyjaznych systemowi i dodatkowo nie została oficjalnie potwierdzona przez rzecznika prasowego Kasy Krajowej¹².

⁸ (<http://biznes.interia.pl/news/podpisanie-listu-intencyjnego-z-media-skok-sp-z-oo,1348867>)

⁹ (<http://www.money.pl/gielda/komunikaty/komunikat/TFSKOK,SKO,komunikaty;gieldowe,towarzystwo;finansowe;skok;sa;nabycie;znacznego;pakietu;akcji,222232.html>)

¹⁰ A. Piński, *SKOK na bank*, „Wprost” 2008, nr 23 (1328).

¹¹ Strona internetowa TF SKOK SA (<http://www.tfskok.pl/page,content,cid,124,index.php>)

¹² M. Samcik, *SKOK-i chciały kupić bank w Niemczech za 9,5 mln euro?* Gazeta.pl (http://gospodarka.gazeta.pl/pieniadze/1,29577,7171770,SKOK_i_chcialy_przejac_bank_w_Niemczech_za_9_5_mln.html)

5. Perspektywy zmian legislacyjnych systemu SKOK

Changes in the law on the Credit Unions

W ciągu ostatnich kilku lat daje się zauważyć zamieszanie legislacyjne związane z koniecznością zreformowania zasad funkcjonowania SKOK-ów. Stają się one coraz bardziej widocznym uczestnikiem rynku finansowego, spędzającym sen z powiek konkurencji, czyli banków komercyjnych. System stał się przedmiotem kilku inicjatyw ustawodawczych zmierzających przede wszystkim do zmian zasad sprawowania nadzoru nad funkcjonowaniem SKOK-ów. Dwie najpoważniejsze z nich to:

- wniesiony przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego do Sejmu, a następnie przez Sejm odrzucony głosami posłów przede wszystkim Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego, projekt ustawy o spółdzielniach,
- uchwalona przez Sejm ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, zaskarżona przez prezydenta Kaczyńskiego do Trybunału Konstytucyjnego.

W tych inicjatywach ustawodawczych daje się zauważyć odmienne podejście do problematyki nadzoru nad działalnością SKOK-ów oraz odmienna wizja struktury i zasad funkcjonowania systemu. Projekt prezydencki dawał pierwszeństwo spółdzielczym aspektom funkcjonowania SKOK-ów, natomiast ustawa uchwalona przez Sejm kładzie nacisk na działalność SKOK-ów jako instytucji finansowych. Cechą wspólną obu propozycji było poddanie SKOK-ów państwowemu nadzorowi finansowemu sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego. Należy tu pamiętać, że Polska wynegocjowała w Traktacie Akcesyjnym wyłączenie SKOK-ów spod działania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (2000/12/EC). W związku z tym SKOKi, pomimo zaliczenia do kategorii instytucji kredytowych zwolnione są z obowiązku podlegania nadzorowi finansowemu. Jednakże konieczność zmiany tego stanu powodowana została szybkim rozwojem SKOK-ów zarówno pod względem ich liczby, ilości członków, jak i coraz większym rozmiarem działalności depozytowo-kredytowej. Fakty te powodują konieczność wzmocnienia nadzoru poprzez zaangażowanie niezależnego od podmiotów nadzorowanych czynnika państwowego, co ma wzmocnić bezpieczeństwo systemu. Takie samo stanowisko zajmują w swoich raportach międzynarodowe instytucje analizujące funkcjonowanie systemu SKOK: Światowa Rada Unii Kredytowych (World Council of Credit Unions – WOCCU) będąca międzynarodowym samorządem unii kredytowych¹³ oraz Bank Światowy¹⁴.

¹³ *Przegląd zasad i praktyki działania wybranych systemów unii kredytowych i spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych w Polsce*, raport Komisji Nadzoru Finansowego, s. 36. (http://www.knf.gov.pl/Images/skoki_17.10.08_tcm75-9110.pdf).

¹⁴ Raport Banku Światowego *Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe w Polsce: diagnoza oraz propozycje w zakresie regulacji i nadzoru*, (http://www.knf.gov.pl/Images/Credit_Unions_in_Poland_PL_tcm75-26084.pdf), oryginał pod adresem (http://siteresources.worldbank.org/POLANDEXTN/Resources/SKOK_report.pdf).

Prezydencki projekt ustawy o spółdzielniach przewidywał poddanie systemu SKOK nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego – zarówno w odniesieniu do Kasy Krajowej, jak i samych SKOK-ów.¹⁵ Kryteria nadzoru państwowego nad systemem to zgodność działalności z przepisami prawa, stabilność finansowa, oraz prawidłowość prowadzonej przez Kasę Krajową działalności nadzorczej wobec SKOK-ów. KNF miałyby dostęp do dokumentacji i informacji, ustalałyby poziom kwalifikacji dla członków zarządu i rad nadzorczych. Informacje mogłyby pochodzić również od biegłego rewidenta w związku z nieprawidłowościami w badanym sprawozdaniu finansowym. Środki nadzorcze KNF stosowane byłyby za pośrednictwem Kasy Krajowej, która przeprowadzałaby również kontrolę w kasach na zlecenie KNF. Na zastrzeżenia Kasy Krajowej KNF odpowiadałaby decyzją nakazującą, a następnie mogłaby nałożyć na Kasę Krajową karę finansową. Nadzór KNF sprawowany byłby przez wydzielony departament, oddzielny od nadzoru bankowego. Zgodnie z uzasadnieniem projektu, przyjęte w nim założenia uwzględniają specyfikę kas z ich samorządnością, niezależnością od państwa i autonomicznym nadzorem. W zasadzie projekt prezydencki szedł w kierunku prawnego usankcjonowania możliwości, z których system do tej pory korzystał w myśl zasady, że dopuszczalne są działania niezakazane przepisami prawa. Pojawiły się w nim nowe uprawnienia SKOK-ów, takie jak:

- prowadzenie rachunków podmiotów zbiorowych zrzeszających osoby fizyczne (spółdzielnie, organizacje pożytku publicznego, związki zawodowe, jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych, pracownicze kasy zapomogowo- pożyczkowe, zakładowe fundusze świadczeń socjalnych),
- przeprowadzania rozliczeń pieniężnych na rzecz członka innej kasy, wpłaty gotówki na rachunek wierzyciela dla osób niebędących członkami kas,
- możliwość korzystania z tytułu egzekucyjnego SKOK na wzór bankowego tytułu egzekucyjnego.

W zupełnie innym kierunku poszli autorzy ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, wybierając wariant bezpośredniego nadzoru KNF nad SKOKami oraz Kasą Krajową. Ponadto rozwiązania ustawy zasadniczo ingerują w strukturę systemu SKOK. m.in. wprowadzają zakaz posiadania udziałów w Kasie Krajowej przez inne podmioty, niż kasy. Komisja Nadzoru Finansowego uzyska wpływ na skład zarządu Kasy Krajowej. Kasa Krajowa będzie miała możliwość inwestowania swoich środków finansowych z zachowaniem najwyższej staranności jedynie w:

- papiery wartościowe,
- lokaty w bankach
- oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego.

Nie przewiduje się możliwości obejmowania udziałów lub akcji w spółkach. Następstwem tego rozwiązania będzie konieczność wyzbycia się przez Kasę Krajową

¹⁵ Druk sejmowy nr 1876.

posiadanych aktywów w innych podmiotach. I to jest czynnik prawny, który może doprowadzić do rozpadu systemu SKOK.

Już w listopadzie 2009 r. ustawa czeka w kolejce do rozpatrzenia przez Trybunał Konstytucyjny, skierowana tam jeszcze przez Prezydenta L. Kaczyńskiego. W skardze zarzucono ustawodawcy złamanie szeregu przepisów Konstytucji poprzez naruszenie podstawowych zasad funkcjonowania spółdzielczości, charakteryzującej się przeciw autonomią, samorządnością i nadzorowaniem przez organy nadzoru korporacyjnego, a nie państwowego. Między innymi krytyce poddano pomysł pozbawienia Kasy Krajowej możliwości inwestowania wolnych środków w akcje i udziały w spółkach. Krytyce poddano również zakaz łączenia stanowisk kierowniczych w Kasie Krajowej z pełnieniem funkcji czy też statusu pracownika w kasach oraz w innych podmiotach nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego¹⁶.

Nowy Prezydent RP zamierzał wycofać z Trybunału Konstytucyjnego ustawę o SKOK. Jednakże okazało się, że nie można tego już zrobić, ponieważ Trybunał rozpoczął już procedowanie nad zaskarżoną ustawą¹⁷.

Credit unions as financial institutions

Credit unions are specific actors in the financial system. These are cooperative financial institutions. Cooperative aspect is reflected in the organizational sphere. The study shows the characteristics of financial institutions in terms of functional aspect associated with the scope of services offered. The activity of credit unions is the offering of financial services as banks. Credit unions primarily accumulate funds of their members and provide them with loans and credits. The legislature granting more important financial or cooperative aspects is reflected in the nature and scope of the proposed state supervision over the activities of credit unions.

¹⁶ Tekst skargi Prezydenta RP do TK dostępny pod adresem : <http://www.prezydent.pl/archiwum/archiwum-ustaw/ustawy-odeslane-do-tk/art,16,ustawa-o-spoldzielczych-kasach-oszczednosciowo-kredytowych.html>

¹⁷ M. Zdziechowska *Impas w sprawie nadzoru finansowego nad SKOK*, „Rzeczpospolita” z 23.02.2011r.